

ASISTENTUL SOCIAL, ÎN TRE VALORI ȘI PROVOCĂRI

Mrd. Mara Daiana VASC

*Universitatea Tehnică din Cluj-Napoca,
Centrul Universitar Nord Baia Mare, Romania
maradaianavasc@gmail.com*

ABSTRACT: The Social Worker, between Values and Difficulties.

The values in social work are an amount of desires, needs, personal aspirations, combined with everything that the communities have a right to own, likewise respect, freedom, solidarity, somebody to lean on when life gets too hard to handle on their own. The Code of Ethics represents the mirror of the professional life of any social worker, translated into rules, a guide coming in help for the caseworkers, in order to make the right decisions. Principles like engagement with clients, autonomy, transparency, solidarity, integrity, respect, are based on values with the purpose of protecting the fragile human beings. The social worker as a whole has responsibilities that are tremendous, and whenever stressful situations occur, like not having the possibility to use the proper tools in order to give the adequate form of support, can put a lot of weight on their shoulders, weight that can collapse. Freudenberger was the first psychologist who gave the name to the syndrome of exhaustion caused by the too high volume of work, called burnout. The personality of the person that is a caregiver is characterized by a strong personal motivation and a system of high expectations for impact, personal well-being, efforts and energy to help others. However, when the investment-earning relationship becomes deficient, due to the psychophysical wear and tear that entails „taking care of others”, a series of negative emotions appear, sometimes accompanied by somatic correlations. In our country, the burnout syndrome is being studied on the medical staff, definitely one of the most important occupations, but research on the social workers is essential, aimed for the protection of them. Even though caregivers are the ones that protect the vulnerable people, they need protection themselves in order to be able to do their job.

Keywords: *social work, values, principles, responsibilities, burnout, motivation.*

Introducere

Viața reprezintă o căutare necontenită a tot ceea ce ea înseamnă, a profunzimii, a esenței acesteia. În momentul în care călătoria spre sensul vieții începe, fiecare persoană trece prin încercări multiple, prin stări de euforie sau agonie, fiind nevoită să accepte orice viața îi oferă, făcând întreaga experiență unică și incredibilă. Unii oameni pot crede că ar trebui să își calculeze minuțios fiecare pas, alții că ar fi bine să lase lucrurile să se întâmple de la sine, poate unii nici nu se gândesc la profunzimea propriei existențe. Multe personalități importante au spus că, pentru a atinge starea de beatitudine, omul trebuie să fie recunoscător și pentru zilele mai grele și pentru situațiile dificile. Dar cum este posibil ca tristețea să aibă același gust ca fericirea? Oare, toate ființele de pe acest Pământ caută necontenit rețeta fericirii, până la adânci bătrâneți? Dacă răspunsul ar fi da, atunci de ce este atât de greu să fie găsit secretul fericirii? Și, mai exact, cine este în măsură să îi călăuzească pe cei care s-au abătut din drum, spre liniște și mulțumire profundă?

Aici intervine rolul asistenților sociali, ca un sprijin exterior care să consolideze, cărămidă cu cărămidă, forța interioară a fiecărui individ aflat în abis. Un asistent social nu trebuie să mute munții din loc sau să facă imposibilul să devină realitate. Acesta are atribuția de a fi un stâlp de sprijin pentru cei aflați într-o stare de incapacitate și nu poate să rezolve singur problemele beneficiarilor. Lucrătorii sociali își cunosc responsabilitățile, respectă codul deontologic, aplică principiile etice în exercitarea profesiei, se luptă cu provocările de natură profesională pentru a-și îndeplini scopurile, colaborează cu beneficiarii pentru a crea o relație omogenă de ajutorare, își asumă erorile profesionale și, deși se lovesc de limitări personale sau profesionale, reușesc să scoată la lumină misiunea nobilă a asistenței sociale.

Complexitatea valorilor în înfruntarea dificultăților

Viziunea filantropică a impregnat întreaga omenire accelerând crearea și conceptualizarea unei profesii moderne, reunindu-se cu intensa dorință a operatorilor sociali de a-și reglementa propria meserie, de a demonstra că munca lor este indispensabilă, de a deschide comunitățile spre noi posibilități, astfel luptând pentru recunoașterea lor ca parte a domeniului social.

Profesia și identitatea sunt construite și consolidate pe baza istoriei muncii asistenților sociali și elaborării teoretice a experienței lor¹. Identita-

1 M.D., Canevini, E., Neve, *Etica e deontologia del servizio sociale*, Roma, Ed. Carocci Faber, 2020, p. 122.

tea profesională are aceeași esență, atât cu identitatea asistenților sociali în slujba celorlalți, cât și cu personalitatea profesionistului ca individ în societate. Această identitate nu s-a fondat doar pe baza cercetărilor din manuale sau din metodologie, ci mai precis prin înțelegerea profundă atât a sinelui, cât și a scopului pe care profesionistul și-l asumă. Un asistent social, care se cunoaște pe sine, își păstrează echilibrul și asigură o funcționare a sa bazată pe empatie, inteligență, dedicație, colaborare, acestea însumând obligațiile profesiei sale.

Faptul că societatea se schimbă cu o viteză atât de mare obligă asistență socială să își redefinească și să își reevalueze valorile în funcție de nevoile societății și de greutățile cu care se confruntă. Scopul definirii valorilor, care constituie adevărata profunzime a asistenței sociale, este acela că încurajează dezvoltarea unei gândiri clare, responsabile, caracterizată de o stare de luciditate pentru a îndruma profesionistul în acțiunea sa profesională și, în același timp, la încurajarea folosirii unei gândiri reflexive, instrument indispensabil în luarea deciziilor.²

Valorile în asistența socială însumează atât nevoile, dorințele, aspirațiile profesioniștilor, cât și cele ale comunității, de a fi respectați, de a fi liberi sau solidari, de a nu fi singuri. Toate acestea au aceleași scopuri, aflate într-o relație de interdependență, care inscripționează întotdeauna direcția în care merg lucrurile. Orientarea valorilor, după cum am menționat, nu este un proces static, ci unul dinamic. De asemenea, valorile profesionale nu aparțin numai asistenților sociali, ci și societății, deoarece această meserie luptă pentru apărarea acestora. Acestea reprezintă un punct de reflexie în comunicarea dintre comunitate și profesioniști³. Asistenții sociali poartă denumirea de „agenți ai schimbării”, prin prisma faptului că împing societatea spre a-și depăși limitele și a-și dezvolta propriile rețele de întraajutorare. Dar dacă privim lucrurile dintr-o altă perspectivă, aceștia nu și-au schimbat în esență valorile care îi conduc, ci istoria este cea care s-a transformat.

Complexitatea realității istorice, turbulențele și dramatismul evenimentelor, care au loc în viața cotidiană, în particular munca profesioniștilor din teren, pot să umbrească vizibilitatea valorilor. De aici vine nevoia de a concretiza și de a diminua generalitatea sistemului de valori în indicații mai precise, în indicații de comportament. Toate acestea sunt un real ajutor

2 *Ibidem*, p. 49.

3 G., Neamțu, *Enciclopedia Asistenței sociale*, București, ed. Polirom, 2016, p. 979.

pentru a găsi modalități concrete de a acționa și a adopta atitudinile interioare potrivite cu aceste valori fundamentale. Valorile, concretizate și puse pe hârtie, devin sistemul de principii al serviciilor sociale, care au construit bazele corpului metodologic și tehnic specific serviciilor sociale. Principiile derivă direct din valori și sunt extrem de expuse schimbărilor istorice ale contextelor socio-culturale și politico-instituționale.⁴

Codul etic al asistenților sociali are la bază principiile și valorile profesiei, care sunt transformate în reguli de conduită profesională sau de comportament, în raport atât cu propriii colegii, cât și cu beneficiarii. Fiecare asistent social care profesează trebuie să își orienteze acțiunile pe baza acestui cod. Fiecare asistent social trebuie să îl urmeze astfel încât să nu afecteze imaginea profesiei. Codul etic definește modul în care asistentul social relaționează cu alți profesioniști, precum și responsabilitățile pe care aceștia și le asumă atunci când practică această profesie. Codul etic al asistenților sociali realizat de Federația Națională a Asistenților Sociali în 2015⁵ cuprinde setul de principii care reprezintă ansamblul tuturor normelor morale de conduită obligatorii pentru integritatea acestei meserii. Definirea principiilor pornește de la corelarea acestora cu valorile vitale ale serviciilor sociale dând astfel viață responsabilității care generează, la rândul ei, responsabilitate atât în cazul celor care ajută, cât și în cazul celor care sunt ajutați. Astfel, există următoarele principii etice:

- *principiul angajamentului față de clienți* – misiunea asistentului social este de a promova bunăstarea beneficiarilor implicându-se, prin cunoștințele dobândite, în soluționarea cazurilor sociale și de a acționa numai în interesul clientului;
- *principiul promovării justiției sociale* – asistentul social condamnă discriminarea, respectă diversitatea indivizilor, înțelege influențele culturale și încurajează toleranța prin distribuirea echitabilă a resurselor;
- *principiul respectării demnității și unicității* – asistentul social respectă fiecare individ prin unicitatea sa, indiferent de rasă, etnie, vârstă, cultură, gen, orientare sexuală, religie, clasă socială, naționalitate, etc. și încurajează participarea persoanelor vulnerabile la viața societății prin individualizarea serviciilor oferite;

4 M.D., Canevini, E., Neve, *Op. Cit.*, pp. 67-69.

5 World Vision România, *Manual de bune practici în asistența socială comunitară*, disponibil la <https://documente.net/document/manual-bune-practici-in-asis1-soc.html>, accesat în data de 15.04.2022.

- *principiul autodeterminării* – asistentul social cunoaște faptul că fiecare individ este capabil să își aleagă obiectivele, ajută beneficiarul să își atin-gă scopurile, dar nu îl înlocuiește, astfel construind o atmosferă liberă, care să îi permită să își ia propriile decizii într-o manieră responsabilă;
- *principiul solidarității* – asistentul social încurajează și se implică în formarea relațiilor, atât cu beneficiarii, cât și cu proprii colegi pentru a promova schimbarea prin incluziunea și responsabilitatea socială;
- *principiul integrității* – asistentul social respectă normele și standar-dele profesiei promovând principiile, valorile, cunoștințele și misi-unea profesiei cu sinceritate, în același timp contribuind la îmbu-nătățirea serviciilor și cunoscând faptul că este responsabil pentru acțiunile sale;
- *principiul competenței* – asistentul social oferă servicii doar care țin de competențele sale având obligația de a se forma continuu.

Principiile sunt cele care au construit responsabilitățile asistenților sociali, mai precis responsabilitatea față de clienți, față de colegi, față de profesie și față de societate. Atunci când se vorbește despre responsabilitate în asistența socială devine necesar să se distingă planul responsabilității personale de cel al responsabilității profesionale. Esența responsabilității individuale este aceea de a crea un dialog în sinele fiecărui profesionist, dialog între contextul în care profesionistul se află și între sistemul interior de valori. Responsabilitatea profesională este acea responsabilitate pe care asistentul social și-o asumă prin reflexivitatea gândirii sale, prin gândirea morală, care îl conduce la dezvoltarea sa profesională.

Unii autori din domeniul asistenței sociale au sugerat faptul că această profesie „și-a pierdut direcția, că asistența socială ar străbate o criză determinată de condiționările sociale și instituționale”.⁶ Atunci când societatea este în criză se poate considera că și asistența socială trece printr-o perioadă plină de provocări, deoarece se influențează reciproc, dar, în același timp, rezolvările se găsesc împreună. Asistența socială nu și-a schimbat direcția, ci a fost obligată să pornească în căutarea unor strategii prin câmpuri nedescoperite, deoarece lumea nu stă pe loc, ci se dezvoltă, iar această dezvoltare se soldează mereu cu îmbunătățiri determinate de depășirea așa numitelor situații de criză.

6 D., Buzduca, *Context social, cunoaștere și acțiune în asistență socială*, București, Ed. Tritonic, 2021, p. 15.

Asistentul social și-a menținut de-a lungul timpului rolul de „punte” între persoanele vulnerabile și instituțiile statului, astfel devenind un instrument indispensabil pentru a elimina obstacolele care stau în calea acceptării, toleranței sau a incluziunii tuturor membrilor societății. Cu cât societatea are mai multe cerințe și are parte de mai multe provocări, cu atât asistența socială se implică mai profund în căutarea nucleului fiecărei probleme. Astfel activitatea propriu-zisă prinde o altă nuanță, ajungând și mai aproape de indivizi și de deznădejdea lor. Prin urmare, facilitarea dialogului dintre indivizi, politici și servicii asigură revizuirea și redefinirea acestora din urmă, găsiind astfel măsuri adecvate care să fie disponibile în susținerea schimbărilor.

Pare că asistentul social le face pe toate, că este cel care ține împreună întreaga societate, ca un nucleu care atrage înspre el pe cei ai căror destine pot să depășească primejdiile. În momentul în care lucrătorii sociali se întâlnesc atât de frecvent cu situații de criză, cu o încărcătură prea negativă, intră într-o stare de dezechilibru, speranța că lucrurile ar putea fi rezolvate scade și nu mai reușesc să își gestioneze nici viața personală, pot să resimtă o epuizare cronicizată, adică burnout-ul.

Sindromul de burnout, în analogie cu „sindromul general de adaptare, conform lui Seyle, este un proces care se instaurează în trei etape, prima etapă fiind cea a stresului profesional, cauzat de dezechilibrul între resursele disponibile ale operatorului social și cererile beneficiarilor, a doua etapă este cea a epuizării, în care apare un răspuns emoțional la dezechilibru, ca exemplu fiind tensiunea mușchilor, iar a treia etapă este reprezentată de reacția defensivă, unde apar schimbări ale atitudinilor și ale comportamentului, precum cinism sau detașare”⁷.

Gravitatea faptului că acest nou sindrom afectează persoanele, care au meserii în care trebuie să aibă grijă de persoanele vulnerabile (precum medici, asistenți medicali, profesori, învățătoare, asistenți sociali), a îngrijorat întreaga comunitate științifică. Astfel, cercetările au devenit din ce în ce mai numeroase pentru a găsi soluții și pentru a preveni sindromul de burnout. Conceptul de „burnout” este relativ recent descoperit, dar cercetătorii americani au scos la lumină profunzimea acestuia și au demonstrat cât este de importantă cunoașterea acestuia. În România este un subiect care încă are nevoie de recunoaștere.

7 H., Seyle, *Stress without distress*, 1974, apud A., Ziliani, B. Rovai, *op. cit.*, pp. 237-238.

Herbert J. Freudenberger a fost un psiholog american de origine germană, care a descoperit sindromul de burnout. În anul 1967 s-a deschis prima clinică medicală, care oferea servicii în mod gratuit, având un mare succes în rândul comunităților defavorizate, ce aveau mare nevoie de ele. În 1973 s-a transformat într-o adevărată mișcare, deja existând peste 300 de astfel de clinici, atât în America, cât și în Canada, cu o forță de muncă de 3000 de persoane, funcționând pe baza voluntariatului sau a donațiilor. Pentru Freudenberger, înființarea acestor clinici gratuite a fost o provocare adresată comunităților pentru a genera o schimbare a societății. După discuții cu profesioniștii, Freudenberger a identificat un sindrom, pe care l-a denumit burnout, după o expresie folosită în scena drogurilor ilicite și care „se referea în mod colocvial la efectul devastator al abuzului cronic de droguri”, sindrom pe care Freudenberger îl recunoaște ca fiind o problemă pe care a suferit-o el însuși și pe care o corelează direct cu contextul muncii⁸

Pentru Cherniss, profesor de psihologie la Universitatea Rutgers, burnout-ul este „un proces în care un profesionist, dedicat inițial muncii sale, se detașează din cauza stresului și efortului resimțit în mediul de lucru”⁹ După o definiție a Clinicii Mayo din Statele Unite ale Americii, burnout-ul este „starea de epuizare fizică, emoțională sau mentală, combinată cu îndoieli cu privire la competența și valoarea muncii proprii, cauzată de stres constant, excesiv și prelungit”¹⁰

Christina Maslach, psiholog american și profesor de psihologie la Universitatea din California, Berkeley, cunoscută pentru cercetările sale privind burnout-ul, afirmă că burnout-ul este „un sindrom al epuizării emoționale, al depersonalizării și împlinirii personale reduse, care afectează persoanele care lucrează cu oamenii; este un răspuns la suprasolicitarea emoțională cronică atunci când se ocupa de alți oameni, în special cu cei care au probleme”. Aceasta sugerează o abordare și mai profundă, susținând

8 E., Fontes, *Herbert J. Freudenberger and the making of burnout as a psychopathological syndrome*, Brazilia, 2020, disponibil la https://www.researchgate.net/publication/346586006_Herbert_J_Freudenberger_and_the_making_of_burnout_as_a_psychopathological_syndrome, accesat în data de 05.05.2022.

9 G., Manzano-García, J., Ayala-Calvo, *New Perspectives: Towards an Integration of the concept “burnout” and its explanatory models*, 2013, disponibil la <https://www.redalyc.org/pdf/167/16728244019.pdf>, accesat în data de 05.05.2022.

10 V., Herdea, I, Brînză, *Sindromul de Burnout*, București, Ed. Medicală Amaltea, 2018 p. 21.

că burnout-ul este un sindrom unic, deoarece își are originea în interacțiunile sociale dintre cel care ajută și cel care are nevoie de ajutor.¹¹

Încercarea de a căuta fântâna de resurse care nu seacă niciodată, fără a putea în final să găsească o soluție pentru probleme, sau viziunea distorsionată a lumii în care orice tentativă de reabilitare este în zadar, pot în fine să constituie semnale de alarmă cu privire la apariția burnout-ului. Când se instaurează sindromul burnout, operatorului social îi lipsesc resursele pentru a face față situațiilor dureroase iar energiile personale prețioase au fost cheltuite în direcția greșită, în moduri excesive. Asistentul social, care nu a obținut recompense conforme așteptărilor pentru munca de calitate prestată, sau care nu și-a activat propriile mecanisme de hrănire a sufletului și de protecție împotriva dezamăgirilor, nu mai este capabil să ajute oamenii, nu mai este în stare să formeze o conexiune bazată pe empatie cu aceștia și, prin urmare, lucrează cu o atitudine de detașare, de cinism, cu sentimentul că nu mai are nimic de oferit celorlalți. Burnout-ul pare un proces care transformă ceea ce înainte individul plăcea sau iubea la meseria sa, în frustrare, furie și ură pentru tot ce cândva a fost tot ce își dorea.

Personalitatea celui care oferă ajutor se caracterizează printr-o motivație personală puternică și un sistem de așteptări ridicate cu privire la impactul, bunăstarea personală, eforturile și energia depusă pentru a-i ajuta pe ceilalți. Totuși, atunci când relația investiție-câștig devine deficitară, din cauza uzurii psihofizice care presupune „a avea grijă de ceilalți”, apar o serie de emoții negative, uneori însoțite de corelații somatice.¹²

Motivele pentru care lucrătorii sociali sunt mai predispuși la burnout încep cu asumarea de responsabilități enorme care nu sunt întotdeauna însoțite de posibilitatea de a utiliza instrumente adecvate. Adesea sistemul de valori individuale ale celor care oferă ajutor nu se aliniază cu cel al instituțiilor sau organizațiilor din care fac parte, creând un mediu propice pentru ca aceștia să se simtă neimportanți, neascultați, lipsiți la rândul lor de ajutor. Imaginea profesiei în societate este încărcată de cuvinte negative în comparație cu alte profesii care ajută populația, asistența socială fiind asociată doar cu munca de jos sau cu ideea că nu oferă ajutor real, ci doar suport bănesc. Statutul acestei meserii, după cum a mai fost menționat, se schimbă periodic fiind influențat de modificările sociale ale societății, ceea

11 C., Maslach, *Burnout – The cost of caring*, Ed. Malor Books, Los Altos, 2003, p. 2.

12 R., Cafisco, G., Cannizzo, G., Sampognaro, *Un aiuto a chi aiuta*, în *Psicologia Contemporanea*, nr 138, 1996, p. 60.

ce aduce instabilitate și incertitudine. Uneori, asistentul social își propune niște obiective nerealiste în ceea ce privește rezolvarea unui caz sau are cerințe mult prea mari pentru beneficiarii pe care îi are în grijă, astfel, trecerea de la imaginație la realitate, este dură și dezechilibrează profesionistul. Există numeroase conflicte de rol între asistenții sociali, psihologi, medici, asistenți medicali, aceștia din urmă refuzând adesea să colaboreze cu operatorii sociali, desconsiderând meseria, din păcate, din motive care ar fi bine să nu fie menționate.

În ceea ce privește asistentul social cu burnout și asistații sociali care au nevoie de sprijin, relația acestora devine precum un câmp de luptă. Dorința scăzută a lucrătorului social de a fi în preajma oamenilor îl orbește în misiunea sa, epuizarea se instaurează, orice mică cerință devine insuportabilă, reacțiile la unele inconveniente sunt de neînțeles. Această presiune de a fi empatic și altruist, de a avea mereu o soluție pentru neajunsurile celorlalți, de a asculta mereu suferința oamenilor, de a vedea clar că politicile publice sau sociale propuse de stat nu sunt echitabile, toate acestea, adunate cu problemele din viața privată, se răsfâng asupra beneficiarilor. Bineînțeles, aceștia sunt doar victime ale sindromului burnout, la fel ca și cei care sunt cuprinși de acesta.

Societatea modernă se preocupă de găsirea celor mai bune soluții pentru ca burnout-ul să fie combătut, deoarece, faptul că îi afectează atât pe cei în viața cărora s-a instaurat, cât și pe cei din jurul acestora, influențând viața de muncă, viața socială și viața personală, într-un mod complicat și intens. Recuperarea după sindromul de burnout este anevoioasă, chiar dificilă, dar nu imposibilă. Operatorii sociali trebuie să își amintească motivul pentru care și-au ales meseria și să își dezvolte strategii de coping puternice, deoarece această meserie, prin complexitatea ei, reprezintă în sine o provocare, dar și o mare satisfacție.

Concluzii

Bazele asistenței sociale, adică valorile, principiile, responsabilitățile, au reușit să transforme plăcerea de a ajuta într-o meserie bine definită, cu recunoaștere semnificativă pe tot globul pământesc. Formarea identității profesionale a asistenței sociale nu a fost un proces simplu, mai ales din perspectiva vitezei prin care se definește lumea modernă, dar legislația internațională și cea națională, înfăptuirea codului deontologic, au venit în

ajutorul acestui proces și au dat culoare vieții profesionale. Provocările profesiei arată că îmbunătățirile trebuie să vină într-un mod accelerat, deoarece schimbările bruște ale societății destabilizează întregul sistem, dar aceste remedieri pot fi realizabile doar prin implicarea directă a grupurilor vulnerabile. Implicarea acestora din urmă se înfățișează prin natura procesului de ajutor, fie prin intervenția directă, fie prin participarea activă la procesul schimbării, fie prin acordarea de beneficii, prin urmare, colaborarea dintre profesioniști și beneficiari devine imperativă. Asistenții sociali, în cazul în care nu au suficiente resurse sau nu sunt suficient de pregătiți pentru luarea deciziilor, găsesc diferite limite în sprijinirea persoanelor vulnerabile, acestea accentuând o stare continuă de neliniște și stres în viața lor profesională. Teama și tensiunea acumulate prin prisma presiunii de a-și exercita perfect profesia, fără erori și cu depășirea oricăror limite, instaurează sindromul de burnout în rândul asistenților sociali, încețoșându-le viziunea și îndepărtându-i de propria misiune.

Manifestările burnout-ului se instaurează progresiv, prin trei dimensiuni ale acestuia (epuizare emoțională, depersonalizare, diminuarea sentimentului de împlinire). Aceste manifestări fizice, cognitive, emoționale și comportamentale arată amenințarea asupra organismului, important de conștientizat fiind faptul că exigențele prea mari cu propria persoană sunt cele mai dificile de abordat pentru tratarea acestui sindrom. Burnout-ul apare adesea în situațiile în care mai mulți factori de stres se acumulează unul după altul fără a fi rezolvați, factori care au legătură atât cu trăsăturile interioare și cu managementul intern al organizației, cât și cu prețul interacțiunilor cu alți oameni. Dezechilibrul unuia dintre acești factori atrage după sine dezaxarea și celorlalți factori, practic, întregul cadru al vieții individului fiind zdruncinat. Cea mai importantă concluzie a acestui studiu este aceea că profesioniștii, care își asumă responsabilitatea de a avea grijă de categorii de persoane vulnerabile, consideră că se află într-o poziție de salvator, ceea ce îi împiedică să ceară ajutor atunci când viața lor scapă de sub control. Munca asistenților sociali însumează o serie de factori de risc intensificatori ai sindromului de burnout, deoarece aceștia își asumă responsabilități, adesea dificil de îndeplinit, iar pentru a reuși să se detașeze, fără să se îndepărteze sau izoleze de beneficiari, au nevoie de îndrumare astfel încât să nu își piardă voința de a ajuta.

În concluzie, este importantă analizarea și cercetarea burnout-ului pentru a crea o imagine amplă a tot ceea ce reprezintă acesta, ca mai apoi

să poată fi văzută viața asistenților sociali care pot fi afectați de acest sindrom. Sindromul de burnout în rândul asistenților sociali din România, în cazul în care nu va deveni o prioritate de cercetare, poate să provoace consecințe iremediabile, mai ales prin prisma faptului că sistemul serviciilor sociale are încă nevoie de consolidare în țara noastră. În momentul actual, burnout-ul nu își face simțită prezența în domeniul social românesc dar implementarea unor strategii de prevenție primară vor proteja pe termen lung profesioniștii.

Asistența socială, prin complexitatea și particularitățile ei, se angrenează în fiecare colț al societății, fiind mereu atentă la cei care au nevoie de o mână de ajutor pentru a pune din nou stăpânire pe propria lor viață. A fi asistent social nu este o misiune ușoară, având în vedere că iese mereu la iveală partea negativă a vieții, dar, prin implicarea și dedicarea sinceră în îndeplinirea scopurilor profesiei, bunătața va fi mereu în prim-plan. Asistența socială reprezintă cerul senin care apare după ploaie, aceasta având puterea să planteze câte o sămânță de speranță în fiecare individ care are nevoie.

Bibliografie:

- * BUZDUCEA, D., *Context social, cunoaștere și acțiune în asistență socială*, București, Ed. Tritonic, 2021.
- * CANEVINI, M.D., NEVE, E., *Etica e deontologia del servizio sociale*, Roma, Ed. Carocci Faber, 2020.
- * HERDEA, V., BRÎNZĂ, I., *Sindromul de Burnout*, București, Ed. Medicală Amaltea, 2018.
- * MASLACH, C., *Burnout – The cost of caring*, Los Altos, Ed. Malor Books, 2003
- * NEAMȚU, G., *Enciclopedia Asistenței sociale*, București, ed. Polirom, 2016
- * SEYLE, H., *Stress without distress*, Philadelphia, Ed. Lippincott Williams & Wilkins, 1974.
- * ZILIANI, A., Rovai, B., *Assistenti sociali professionisti. Metodologia del lavoro sociale*, Roma, Ed. Carocci Faber, 2020.
- * CAFISCO, R., CANNIZZO, G., SAMPOGNARO, G., *Un aiuto a chi aiuta*, în *Psicologia Contemporanea*, nr 138, 1996.

Surse web:

- ♦ Fontes, F., *Herbert J. Freudenberger and the making of burnout as a psychopathological syndrome*, Brazilia, 2020, disponibil la https://www.researchgate.net/publication/346586006_Herbert_J_Freudenberger_and_the_making_of_burnout_as_a_psychopathological_syndrome, accesat în data de 05.05.2022
- ♦ Manzano-García, G., Ayala-Calvo, J., *New Perspectives: Towards an Integration of the concept „burnout” and its explanatory models*, în „Anales de Psicología”, vol. 29, no. 3, 2013, pp.800-809, disponibil la <https://www.redalyc.org/pdf/167/16728244019.pdf>, accesat în data de 05.05.2022
- ♦ World Vision România, *Manual de bune practici în asistența socială comunitară*, disponibil la <https://documente.net/document/manual-bune-practici-in-asis1-soc.html>, accesat în data de 15.04.2022.